

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 26. marca 2015 *

„Predhodno odločanje — Približevanje zakonodaj — Avtorska in sorodne pravice — Direktiva 2001/29/ES — Informacijska družba — Usklajevanje nekaterih vidikov avtorske in sorodnih pravic — Člen 3(2) — Neposredni prenos športnega dogodka na spletnem mestu“

V zadevi C-279/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Högsta domstolen (Švedska) z odločbo z dne 15. maja 2013, ki je na Sodišče prispela 22. maja 2013, v postopku

C More Entertainment AB

proti

Linusu Sandbergu,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi K. Jürimäe, predsednica senata, J. Malenovský (poročevalec), sodnik, in A. Prechal, sodnica,
generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za C More Entertainment AB P. Bratt in S. Feinsilber, odvetnika,
- za L. Sandberga L. Häggström, odvetnik,
- za finsko vlado S. Hartikainen, agent,
- za Evropsko komisijo J. Enegren in J. Samnadda, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: švedščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(2) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo C More Entertainment AB (v nadaljevanju: C More Entertainment) in L. Sandbergom, ker je ta na spletnem mestu vzpostavil povezave, na katere je mogoče klikniti, zaradi česar so lahko uporabniki spleta prek drugega spletnega mesta dostopili do neposrednega prenosa tekem hokeja na ledu na drugem spletnem mestu, ne da bi morali plačati denarni znesek, ki je ga zahteval lastnik tega drugega mesta.

Pravni okvir

Direktiva 2001/29

- 3 V uvodnih izjavah 1, 7, 20, 23, in 25 Direktive 2001/29 je navedeno:

„(1) Pogodba [ES] predvideva ustanovitev notranjega trga in vzpostavitev sistema, ki bo zagotavljal, da se konkurenca na notranjem trgu ne izkrivlja. Uskladitev zakonov držav članic o avtorski in sorodnih pravicah prispeva k uresničitvi teh ciljev.

[...]

- (7) Pravni okvir Skupnosti za varstvo avtorske in sorodnih pravic mora biti torej prilagojen in dopolnjen, kolikor je potrebno za tekoče delovanje notranjega trga. Zato je treba prilagoditi nacionalne predpise o avtorski in sorodnih pravicah, ki se znatno razlikujejo od ene do druge države članice oziroma povzročajo pravne nejasnosti, ki ovirajo tekoče delovanje notranjega trga ter pravilen razvoj informacijske družbe v Evropi, nedoslednim nacionalnim odzivom na tehnični razvoj pa se je treba izogniti, medtem ko razlik, ki ne prizadenejo delovanja notranjega trga, ni treba odstraniti ali preprečiti.

[...]

- (20) Ta Direktiva temelji na načelih in pravilih, ki so že opredeljena v trenutno veljavnih direktivah na tem področju, še posebej [Direktivi Sveta 92/100/EGS o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 120), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 93/98/EGS z dne 29. oktobra 1993 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 141; v nadaljevanju: Direktiva 92/100)], in razvija ta načela in pravila ter jih umešča v kontekst informacijske družbe. Določbe te direktive ne smejo vplivati na določbe navedenih direktiv, razen če v tej direktivi ni drugače določeno.

[...]

- (23) S to direktivo naj se nadalje uskladi avtorjeva pravica do priobčitve javnosti. To pravico je treba razumeti v širokem pomenu, ki zajema vsakršno priobčitev javnosti, ki ni prisotna na kraju izvora priobčitve. Ta pravica naj zajema vsako tovrstno oddajanje ali retransmisijo dela v javnost po žici ali na brezžični način, vključno z radiodifuznim oddajanjem. Ta pravica naj ne zajema nobenih drugih dejanj.

[...]

(25) Pravno negotovost v zvezi z naravo in stopnjo varstva dejanj prenosa na zahtevo preko mreže avtorsko-pravno varovanih del in predmetov, ki jih varujejo sorodne pravice, je treba preseči tako, da se poskrbi za usklajeno varstvo na ravni Skupnosti. Treba je pojasniti, da morajo imeti imetniki pravic, kot jih določa ta direktiva, izključno pravico dajanja na voljo javnosti avtorsko-pravno varovanih del ali katerega koli predmeta sorodnih pravic preko interaktivnih prenosov na zahtevo. Takšen interaktivni prenos na zahtevo opredeljuje dejstvo, da imajo lahko pripadniki javnosti do njega dostop na kraju in v času, ki ju sami izberejo.“

4 Člen 1 Direktive 2001/29, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 2 določa:

„Razen v primerih iz člena 11 se ta direktiva ne dotika in ne vpliva na obstoječe določbe Skupnosti v zvezi s:

[...]

(b) pravico dajanja v najem, pravico posojanja in določenimi pravicami, sorodnimi avtorski, na področju intelektualne lastnine;

[...]“

5 Člen 3 de te direktive, naslovljen „Pravica priobčitve del javnosti in pravica do dajanja na voljo javnosti predmetov sorodnih pravic“, določa:

„1. Države članice predvidijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.

2. Države članice predvidijo za spodaj naštetih izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo vsakršno obliko dajanja na voljo njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način tako, da imajo pripadniki javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami:

[...]

(d) RTV organizacijam za posnetke njihovih oddaj ne glede na to, ali oddajajo po žici ali po radijskih valovih, vključno s kablom ali satelitom.“

Direktiva 2006/115/ES

6 Direktiva 92/100, ki je veljala ob sprejetju Direktive 2001/29, je bila razveljavljena in nadomeščena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2006/115/ES z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L 376, str. 28). Direktiva 2006/115 s podobnimi besedami kot Direktiva 92/100 kodificira in povzema določbe zadnjenavedene direktive.

7 V uvodni izjavi 16 Direktive 2006/115 je navedeno:

„Države članice bi morale biti sposobne predvideti bolj daljnosežno varstvo imetnikov pravic, sorodnih avtorski, kot ga zahtevajo določbe te direktive v zvezi z oddajanjem in priobčitvijo javnosti.“

8 Člen 8 te direktive, naslovljen „Oddajanje in priobčitev javnosti“, v odstavku 3 določa:

„Države članice za RTV organizacije predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo retransmisijo svojih oddaj na brezžični način, pa tudi priobčitev svojih oddaj javnosti, če do te priobčitve pride na javno dostopnih krajih ob plačilu vstopnine.“

9 Člen 12 Direktive 2006/115, naslovljen „Razmerje med avtorsko in sorodnimi pravicami“, določa:

„Varstvo avtorski sorodnih pravic po tej direktivi se ne dotika in nikakor ne vpliva na varstvo avtorske pravice.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

10 Družba C More Entertainment je plačljiva televizijska postaja, ki med drugim prek svojega spletnega mesta proti plačilu neposredno prenaša tekme hokeja na ledu.

11 Jeseni 2007 je družba C More Entertainment na navedenem spletnem mestu prenašala več tekem hokeja na ledu, do katerih so imele zainteresirane osebe dostop ob plačilu 89 švedskih kron (SEK) (približno 9,70 EUR) na tekmo.

12 L. Sandberg je na svojem spletnem mestu ustvaril povezave, s katerimi se je omogočila izognitev plačilnemu sistemu, ki ga je vzpostavila družba C More Entertainment. Prek teh povezav so lahko spletni uporabniki brezplačno dostopili do prenosa dveh hokejskih tekem, ki ju je družba C More Entertainment neposredno predvajala 20. oktobra in 1. novembra 2007.

13 Pred prvo od teh tekem je družba C More Entertainment po telefonu od L. Sandberga neuspešno zahtevala, naj iz svojega spletnega mesta odstrani povezave. Po tekmi je družba C More Entertainment L. Sandberga pisno obvestila, da meni, da je z vzpostavitvijo teh povezav kršil njene pravice.

14 Med prenosom druge od teh tekem je družba C More Entertainment uvedla tehnični zaščitni ukrep, zaradi katerega je bil onemogočen dostop do tega prenosa prek povezav, ki jih je vzpostavil L. Sandberg.

15 Hudiksvalls tingsrätt (prvostopenjsko sodišče v Hudiksvallu) je L. Sandberga obravnavalo zaradi kršitve zakona (1960:729) o avtorski pravici na umetniških in literarnih delih (lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk). L. Sandberg je bil 10. novembra 2010 spoznan za krivega kršitve avtorskih pravic, katerih imetnica je bila po mnenju tega sodišča družba C More Entertainment, ter obsojen na plačilo denarne kazni in povračilo škode tej družbi.

16 L. Sandberg in družba C More Entertainment sta zoper to sodbo vložila pritožbi pri Hovrätten för Nedre Norrland (pritožbeno sodišče južne Norrlandije).

17 To sodišče je z odločbo z dne 20. junija 2011 presodilo, da nobeno delo komentatorjev, snemalcev in režiserjev pri prenosu tekem hokeja na ledu, gledano posamično ali skupaj, ne predstavlja izvirnosti, ki jo zakon (1960:729) o avtorski pravici na umetniških in literarnih delih določa kot pogoj za varstvo avtorske pravice. Zato je menilo, da družba C More Entertainment glede prenosov iz postopka v glavni stvari ni bila imetnica avtorskih pravic, ampak sorodnih, v katere je bilo poseženo. Zato je to sodišče L. Sandberga obsodilo na višjo denarno kazen kot na prvi stopnji, vendar je nekoliko znižalo odškodnino, ki je bila priznana družbi C More Entertainment.

18 Družba C More Entertainment je proti tej sodbi vložila pritožbo pri Högsta domstolen (vrhovno sodišče), v kateri je zahtevala, da se ji prizna, da je imetnica avtorskih pravic in da se ji znesek odškodnine vnovič zviša.

- 19 To sodišče je menilo, da niti iz besedila Direktive 2001/29 niti iz sodne prakse Sodišča ne izhaja, da pomeni vzpostavitev hiperpovezave na spletnem mestu dejanje priobčitve javnosti. Poleg tega navedeno sodišče ugotavlja, da zadevna nacionalna zakonodaja določa širše sorodne pravice kot so tiste iz člena 3(2) Direktive 2001/29, saj se varstvo po švedskem pravu v nasprotju s to določbo ne omejuje na dejanja dajanja na voljo javnosti „na zahtevo“. V teh okoliščinah je Högsta domstolen prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo pet vprašanj.
- 20 Sodno tajništvo Sodišča je z dopisom z dne 26. marca 2014 Högsta domstolen posredovalo kopijo sodbe Svensson in drugi (C-466/12, EU:C:2014:76), v okviru katere se je presojalo o več vprašanjih v zvezi s tem, ali je mogoče vzpostavitev povezave na spletnem mestu, na katero je mogoče klikniti, opredeliti kot dejanje priobčitve javnosti, in temu sodišču predlagalo, naj ga obvesti, če želi tudi po seznanitvi s to sodbo ohraniti svoj predlog za sprejetje predhodne odločbe.
- 21 Högsta domstolen je z odločbo z dne 20. oktobra 2014 odločilo, da umakne prva štiri predložena vprašanja za predhodno odločanje in da ohrani le peto vprašanje, ki se glasi:

„Ali lahko države članice s tem, da določijo, da priobčitev javnosti zajema še več dejanj, kot jih določa člen 3(2) Direktive [2001/29], imetniku [imetnikom] priznajo širšo izključno pravico?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 22 Iz spisa izhaja, da se spor o glavni stvari nanaša na vzpostavitev povezav na spletnem mestu, ki so uporabnikom spleta omogočile, da so prek spletnega mesta RTV organizacije dostopili do neposrednih prenosov tekem hokeja na ledu, ne da bi plačali denarni znesek, ki ga je ta organizacija zahtevala za dostop do teh prenosov. V teh okoliščinah je treba vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, razumeti, kot da se v bistvu nanaša na vprašanje, ali je treba člen 3(2) Direktive 2001/29 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, ki širi izključno pravico RTV organizacij iz člena 3(2)(d) na dejanja priobčitve javnosti, ki bi lahko bili neposredni prenosi športnih dogodkov prek spleta, kakršni so ti iz postopka v glavni stvari.
- 23 Uvodoma je treba ugotoviti, da v skladu s členom 3(2)(d) Direktive 2001/29 države članice za RTV organizacije določijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo vsakršno obliko dajanja na voljo njihovih del javnosti tako, da imajo pripadniki javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.
- 24 Prvič, kot izhaja iz besedila člena 3(1) Direktive 2001/29 in zlasti iz izraza „vsakršn[a] oblik[a] priobčenja njihovih del javnosti [...], vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti“, je pojem „dajanje na voljo javnosti“, ki se uporablja tudi v členu 3(2) te direktive, del širšega pojma „priobčenje javnosti“.
- 25 Drugič, iz člena 3(2) navedene direktive izhaja, da mora dejanje za to, da se lahko opredeli kot „dajanje na voljo javnosti“, kumulativno izpolnjevati dva pogoja, navedena v tej določbi, in sicer omogočiti pripadnikom javnosti, da imajo dostop do varovanega zadevnega predmeta tako s kraja kot v času, ki si ju izberejo sami.
- 26 Kot namreč izhaja iz obrazložitve predloga Komisije z dne 10. decembra 1997 (COM(97) 628), na podlagi katerega je bila sprejeta Direktiva 2001/29, in kot potrjuje uvodna izjava 25 te direktive, se „dajanje na voljo javnosti“ v smislu člena 3 te direktive nanaša na „interaktivne prenose na zahtevo“, za katere je značilno to, da imajo lahko pripadniki javnosti do teh prenosov dostop s kraja in v času, ki ju sami izberejo (glej v tem smislu sodbo SCE, C-135/10, EU:C:2012:140, točka 59).
- 27 Za tak primer pa ne gre v primeru oddaj, ki se neposredno prenašajo prek spleta, kot te iz postopka v glavni stvari.

- 28 Predložitveno sodišče vseeno sprašuje, ali je treba člen 3(2) Direktive 2001/29 razumeti tako, da nasprotuje temu, da države članice RTV organizacijam iz tega člena 3(2)(d) priznajo izključno pravico tudi za dejanja, ki bi se jih lahko – kot ta iz postopka v glavni stvari – opredelilo kot „priobčitev javnosti“, vendar ne gre za dejanja dajanja na voljo javnosti posnetkov njihovih oddaj tako, da bi imeli pripadniki javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.
- 29 S tega vidika je, kot je razvidno iz uvodne izjave 7 Direktive 2001/29, cilj, ki ga ta direktiva uresničuje, uskladitev avtorske in sorodnih pravic le toliko, kolikor je potrebno za tekoče delovanje notranjega trga. Iz te uvodne izjave dejansko izhaja, da cilj navedene direktive ni odpraviti ali preprečiti razlik med nacionalnimi zakonodajami, ki ne pomenijo grožnje za delovanje notranjega trga. Tako je zakonodajalec Unije, kot izhaja tudi iz naslova te direktive, stremel le k delni uskladitvi avtorske in sorodnih pravic.
- 30 Iz uvodnih izjav 23 in 25 te direktive pa izhaja, da je želel zakonodajalec Unije, prvič, bolj uskladiti avtorsko pravico priobčitve javnosti in drugič, odpraviti pravno negotovost glede narave in ravni varstva dejanj prenosa na zahtevo ter za tako vrsto dejanj uvesti poenoteno varstvo na ravni Evropske unije.
- 31 Niti člen 3(2) Direktive 2001/29 niti nobena druga določba te direktive pa ne kaže na to, da je zakonodajalec Unije želel uskladiti in torej odpraviti ali preprečiti morebitne razlike med nacionalnimi zakonodajami, kar zadeva naravo in obseg varstva, ki ga lahko države članice priznajo imetnikom pravic iz člena 3(2)(d), za nekatera dejanja, kakršna so ta iz postopka v glavni stvari, ki v zadnjenavedeni določbi niso izrecno določena.
- 32 Poleg tega v skladu z uvodno izjavo 20 Direktive 2001/29 ta direktiva temelji na načelih in pravilih, ki so že opredeljena z veljavnimi direktivami na področju intelektualne lastnine, kot je Direktiva 92/100 (glej v tem smislu sodbo *Football Association Premier League* in drugi, C-403/08 in C-429/08, EU:C:2011:631, točka 187).
- 33 Iz uvodne izjave 16 Direktive 2006/115, ki je nadomestila Direktivo 92/100, namreč izhaja, da bi morale biti države članice sposobne določiti bolj daljnosežno varstvo imetnikov pravic, sorodnih avtorski, kot ga zahtevajo določbe Direktive 2006/115 v zvezi z oddajanjem in priobčitvijo javnosti.
- 34 Člen 8 navedene direktive z naslovom „Oddajanje in priobčitev javnosti“ v odstavku 3 med drugim določa, da morajo države članice za RTV organizacije določiti izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo retransmisijo svojih oddaj na brezžični način, pa tudi priobčitev svojih oddaj javnosti, če do te priobčitve pride na javno dostopnih krajih ob plačilu vstopnine.
- 35 Tako je treba ugotoviti, da Direktiva 2006/115 državam članicam priznava možnost, da določijo določbe z daljnosežnejšim varstvom glede oddajanja in priobčitve javnosti oddaj RTV organizacij, od tistih, ki jih je bilo treba sprejeti v skladu s členom 8(3) te direktive. Taka možnost pomeni, da lahko države članice RTV organizacijam priznajo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo dejanja priobčitve javnosti njihovih oddaj, ki so opravljena v drugačnih okoliščinah od tistih, določenih v tem členu 8(3) in zlasti oddaj, do katerih ima lahko vsakdo dostop iz kraja, ki ga izbere sam, pri čemer taka pravica, kot določa člen 12 Direktive 2006/115, nikakor ne sme vplivati na varstvo avtorske pravice.
- 36 Iz tega sledi, da je treba člen 3(2) Direktive 2001/29 razlagati tako, da ne vpliva na navedeno možnost držav članic, ki jim je priznana v členu 8(3) Direktive 2006/115 v povezavi z uvodno izjavo 16 te direktive, da RTV organizacijam priznajo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo dejanja priobčitve javnosti njihovih oddaj, če tako varstvo ne ogroža varstva avtorske pravice.

- 37 Na podlagi teh ugotovitev je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 3(2) Direktive 2001/29 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, s katero se širi izključna pravica RTV organizacij iz člena 3(2)(d) glede dejanj priobčitve javnosti, ki bi lahko bili neposredni prenosi športnih dogodkov prek spleta, kakršni so ti iz postopka v glavni stvari, če taka razširitev ne vpliva na varstvo avtorske pravice.

Stroški

- 38 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

Člen 3(2) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, s katero se širi izključna pravica RTV organizacij iz člena 3(2)(d) glede dejanj priobčitve javnosti športnih dogodkov, ki se neposredno prenašajo prek spleta, kot sta bila dogodka iz postopka v glavni stvari, če taka razširitev ne vpliva na varstvo avtorske pravice.

Podpisi